

Pohjolassa: näytön paikka maaseudun FTTH-hankkeelle

Nadia Babaali, viestintäjohtaja, FTTH Council Europe

Bryssel 26. kesäkuuta 2013 – Jotta ymmärtäisimme Kuitu kotiin (FTTH) -hankkeen merkityksen maaseudun taloudelle, voimme katsoa pohjoiseen. Pohjoismaat Tanska, Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi kuuluvat Euroopan maaseutuvaltaisimpiin maihin, mutta niiden FTTH-verkot ovat silti pisimmälle kehittyneitä.

Ruotsi on pinta-alaltaan Euroopan unionin kolmanneksi suurin maa, mutta sen asukastiheys on keskimäärin vain 21 asukasta neliökilometrillä. Ruotsin 21 asukasta neliökilometrille voidaan verrata vaikkapa Japanin lukemaan 335 tai Saksan lukemaan 230. Kun lisäksi otetaan huomioon, että noin 85 % Ruotsin väestöstä asuu kaupunkialueilla, itse maaseudun on oltava vielä harvempaan asuttua. Karttaa katsomalla nähdään että tämä asettaa suuria haasteita tiedonsiirtoverkkojen fyysisen infrastruktuurin rakentamiselle.

Kun Ruotsi laati laajakaistapolitiikkansa 1990-luvun lopulla – ensimmäisenä Euroopan maana – se asetti äärimmäisen kunnianhimoiseksi tavoitteekseen tehdä Ruotsista ”tietoyhteiskunnan kaikille”. Keskeistä oli tarjota fyysinen infrastruktuuri - perusta, jota ilman mikään muukaan ei ole mahdollista. Hallitus määräsi politiikan suunnan, kun taas maan hallintoneuvostojen oli varmistettava, että kilpailukykyiset passiivi kuituverkot rakennettaisiin kaikkiin 289 kuntaan. Valtio tuki yhteyksien rakentamista jokaiseen enintään 3000 asukkaan taajamaan, joihin yksityiset yhtiöt tuskin niitä rakentaisivat. Tämä oli kuitenkin suhteellisen pieni osa vaaditusta kokonaisinvestoinnista.

Kaukokatseista politiikkaa

Laajakaista – joka toi ihmisten koteihin ja työpaikoille jatkuvan Internet-yhteyden – oli tuolloin suhteellisen uutta tekniikkaa. Vaikka tutkimuksissa oli yhdistetty laajakaista talouskasvuun, ei ollut olemassa vakuuttavaa todistusaineistoa siitä, että olisi tarpeen saada uusin tekniikka käyttöön maan joka kolkassa. Ruotsin hallitus oli kuitenkin vakuuttunut siitä, että Ruotsin maaseudun selviäminen tulevaisuudessa edellyttäisi ehdottomasti tämän tekniikan saatavuutta.

Ruotsin kaukokatseinen hallitus oli havainnut sen, mikä on alkanut yhä suuremmassa määrin selvitä poliitikoille myös muuallakin Euroopassa: tietoyhteiskunnassa ei ole varaa jättää maaseutua jälkeen muista alueista. Laajakaistan käyttömahdollisuus helpottaa etätyön tekemistä ja parantaa mahdollisuuksia yritysten perustamiseen ja toimintaan koko maassa. Tämä vähentää matkustusta ja merkitsee, että ihmiset voivat työskennellä asuinpaikkakunnallaan, eivätkä joudu asumaan siellä missä käyvät töissä. Kirjastojen, yliopistojen, koulujen ja sairaaloiden käyttömahdollisuus paranee merkittävästi, kun nämä tärkeät laitokset tulevat osaksi online-maailmaa. Lyhyesti sanottuna digitaalisen tiedon ja palvelutarjonnan ansiosta yhteisöillä on mahdollisuus kukoistaa. Lisäksi ne hillitsevät muuttoliikettä maaseudulta suurkaupunkeihin. Vaikka FTTH palvelee kaikkia yhteiskunnan alueita, sen edut ovat todennäköisesti suurimpia maaseudulla.

Päättyessään kannustaa infrastruktuurin rakentamiseen, Ruotsin hallitus odotti saavansa aikaan enemmän kuin pelkästään kysyntää tukemalla (vaikkakin myös koulutusvaikutukset kouluissa otettiin huomioon). Laajakaistapolitiikan mukaisesti musta kuitu piti asentaa muutaman kilometrin säteelle jokaisesta kodista, mutta Ruotsin asukkaiden piti kuitenkin itse rahoittaa lopullinen verkkoon liittyminen. Heitä kannustettiin sijoittamaan omaan liittymäänsä verohelpotusohjelmalla, jonka ansiosta he voivat vähentää verotuksesta 50 % 8 000 Ruotsin kruunua ylittävistä asennuskustannuksista, enintään 5 000 Ruotsin kruunua kiinteistöä kohti. Monet ovatkin tehneet niin, koska FTTH-yhteys lisää huomattavasti heidän kotiensä arvoa.

Ruotsin hallituksen mustaan kuituun panostaminen kannusti myös ”avointen” verkkojen kehittämiseen, missä fyysistä infrastruktuuria (mustaa kuitua) ylläpitää yksi yhtiö mutta verkko on avoin mille tahansa yhtiölle, joka haluaa käyttää sitä tai tarjota palveluja sen välityksellä. Västeråsin kaupunki alkoi soveltaa konseptia vuonna 1999, kun se päätti rakentaa oman kunnallisen valokuituverkkonsa, sekä omien tiedonsiirtotarpeidensa täyttämiseksi että uusien yritysten houkuttelemiseksi kaupunkiin. Ainoa tapa kattaa tästä aiheutuneet merkittävät investointikulut oli mahdollisimman suuren käyttäjämäärän houkuttelemisen verkkoon. Nykyään Västeråsin kunnallisessa verkossa on yli 35 palveluntarjoajaa. Niiden joukossa on suuria operaattoreita, kuten Telia ja Tele2. Kuluttajat voivat valita yli 185 eri palvelusta. Västeråsin kehittämä, erittäin menestyksenkäs malli on sittemmin dokumentoitu ja myyty muille kunnille.

Pennien laskemista

Ruotsi hyötyy jo nyt päätöksestään investoida laajakaistaan ja KuituKotiin-tekniikkaan. Tutkimuslaitos Ovumin FTTH Council Europelle tekemällä tutkimuksella pyrittiin määrittämään joitakin etuja. Esimerkiksi Hudiksvallin pikkukaupungissa eräät alueen yrityksistä kasvoivat 6–14 prosenttia vuosina 2004–2009, sen jälkeen kun kuituverkko otettiin kaupungissa käyttöön. Vuonna 2011 ruotsalainen ICT-tutkimusorganisaatio Acreo teki alustavan tutkimuksen FTTH-investointien sosioekonomisesta tuloksesta Ruotsissa tarkastellen erilaisia tekijöitä, verkon rakentamisen työllistävästä vaikutuksesta aina maan hallintoneuvostojen televiestintäsäästöihin. Acreon päätelmän mukaan noin 39 miljardin Ruotsin kruunun investoinnilla – joka on arvioitu hinta jokaisen ruotsalaiskodin verkkoon yhdistämiselle – saataisiin viidessä vuodessa kaiken kaikkiaan 59 miljardin Ruotsin kruunun tuotto. Toisin sanoen yksi investointi kruunu maksaisi itsensä takaisin 1,5-kertaisesti viidessä vuodessa.

Pohjoismaista on tullut johtavia KuituKotiin-maita maailmassa hallitusten kaukokatseisen politiikan ansiosta. Vaikkakin olemme tässä keskittyneet Ruotsiin, voisimme kertoa samankaltaisia positiivisia tarinoita muista Pohjoismaista. Tanska, Suomi ja Norja aloittivat KuituKotiin-verkkojen kehittämisen muutaman vuoden myöhemmin. Koska ne kiinnittivät huomiota Ruotsin esimerkkiin, kehitys oli nopeaa. Norjassa ”avoimuuden” idea vietiin seuraavalle tasolle kun yleishyödyllinen Lyse-yhtiö perusti laajakaistapalveluja tarjoavan tytäryhtiön nimeltä Altibox. Altibox loi ympäristön kuntien pienten FTTH-verkkojen yhdistämiselle useisiin eri palveluntarjoajiin. Suomesta tuli äskettäin maailman ensimmäinen maa, jossa laajakaistasta tehtiin lakisääteinen oikeus. Heinäkuun 1. päivästä 2010 lähtien jokainen Suomen kansalainen voi odottaa saavansa käyttöön 1 Mbps:n laajakaistayhteyden. Suomi on myös luvannut järjestää 100 Mbps:n yhteyden jokaiseen kotiin vuoteen 2015 mennessä – siis jo kahden vuoden kuluttua. Jopa Islannissa, missä lämpötila voi

talvella laskea –30 °C:seen (kokeilkaapa kaivaa ojia noissa olosuhteissa!), paikallinen palveluntarjoaja on kehittänyt FTTH-verkkoja, jotka tavoittavat jo lähes puolet väestöstä.

Muiden Euroopan maiden vielä painiskellessa sen kanssa, miten nopea laajakaista saataisiin järjestettyä oletetusti ”kannattamattomalle” maaseudulle, niiden kannattaisi etsiä inspiraatiota Ruotsista ja muista Pohjoismaista. Näiden Euroopan ensimmäisiin FTTH-yhteyksien käyttöönotteisiin maihin lukeutuvien valtioiden keräämä kokemus on arvokasta. Toivottavasti tutustutte kanssamme pohjoismaisiin esimerkkeihin hyvistä käytännöistä vuoden 2014 FTTH-konferenssissa (www.ftthconference.eu), joka järjestetään helmikuussa Tukholmassa otsikolla ”Esittelyssä valoisampi tulevaisuus”. Konferenssin yhteydessä järjestetään erityisiä Pohjoismaiden FTTH-hankkeille omistettuja istuntoja ja työpajoja, ja näissä maissa käytössä oleviin palveluihin ja sovelluksiin voi tutustua ”World of Applications” (Sovellusten maailma) -esittelyalueella.

Projektin omistajat, sijoittajat, käytäntöjen luojat ja tiedotusvälineet kutsutaan liittymään **FTTH-sijoituspäivään Helsingissä 10. syyskuuta**. Lisätietoja ja ilmainen rekisteröityminen: www.investors.ftthcouncil.eu.

Viitteet:

Socio-economic return of FTTH investment in Sweden (FTTH-investointien sosioekonominen tulos Ruotsissa), ACREO AB:n alustava tutkimus
https://www.acreo.se/sites/default/files/public/acreo.se/upload/publications/prestudy_socio-economic_return_of_ftth_0.pdf
The Swedish commitment to broadband both in the cities and in the countryside (Ruotsin sitoutuminen laajakaistaan sekä kaupungeissa että maaseudulla), tri Arne Granholm, Ruotsin teollisuus-, työ- ja viestintäministeriön erikoisneuvonantaja
<http://www.oecd.org/sti/ieconomy/2736714.pdf>

– loppu –

Tietoja FTTH Council Europe-järjestöstä:

FTTH Council Europe on alan organisaatio, jonka tehtävänä on nopeuttaa kuitupohjaisten, ultranopeiden verkkojen rakentamista kuluttajien ja yritysten käyttöön. Järjestö tukee tätä teknologiaa, koska se tuo käyttöön lukuisia uusia palveluja, jotka parantavat elämänlaatua sekä parantavat ympäristöä ja taloudellista kilpailukykyä. FTTH Council Europe koostuu yli 150 jäsenyrityksestä. www.ftthcouncil.eu

Rekisteröidy nyt vuoden 2014 FTTH-konferenssiin, joka järjestetään Tukholmassa 18.–20. helmikuuta 2014: www.ftthconference.eu

Haluatko paremman Internet-yhteyden? Liity ”I want Fibre” -sivun tykkääjäksi Facebookissa: www.facebook.com/pages/I-want-fibre/174248502650699

Mediayhteydet:

Nadia Babaali, Communications Director
FTTH Council Europe
+33 (0) 6 20 88 72 38
nadia.babaali@ftthcouncil.eu